T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/646
KARAR NO : 2021/704
KARAR TR : 27/12/2021

ÖZET: Tutuklu olarak bulunduğu Ceza İnfaz Kurumundan başka bir Ceza İnfazKurumuna nakline ilişkin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü işlemi ile uğranılan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : R.G. (Adli yargıda) R.G. adına vasisi Ş.E.G.
Davalı : Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan davacı, ailesinin yaşadığı yere yakın olan Konya-Ereğli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin sağlanması istemiyle yaptığı başvuruların Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce reddedilerek, Salihli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin yapıldığını, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün kararlarının iptali ile aile bütünlüğünün sağlanması için gerekli tedbirlerin alınmasını, ailenin ve çocukların korunması ile özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini, bu nedenle zarara uğradığını belirterek, 100.000 TL maddi ve 300.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Salihli İnfaz Hakimliği 15/02/2021 tarihli ve E.2021/512, K.2021/550 sayılı kararı** ile, nakil işlemlerinin Adalet Bakanlığı tarafından yapıldığı ve idari işlem niteliğinde olup, bu yöndeki hukuka aykırılıklar nedeniyle meydana gelen zararın idari yargının görev alanında kaldığını açıklayarak, tazminat talebi konusunda başvuru dilekçesinin esasa girmeden reddine, dilekçe ve kararın Manisa Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş,davacı tarafından yapılan itiraz, Salihli Ağır Ceza Mahkemesinin 15/03/2021 tarihli veD. İş No.2021/196 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

3. Bu kez, davacı adına vasisi, yol ve nakil ücretlerinin maddi tazminat olarak, tüm hak ihlallerinin karşılığı olarak 1.000.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Manisa 2. İdare Mahkemesi 15/06/2021 tarihli ve E.2021/414, K.2021/573 sayılı kararı ile, davanın yetki yönünden reddine, dava dosyasının yetkili Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

5. **Ankara 6. İdare Mahkemesi 20/09/2021 tarihli ve E.2021/1230 sayılı kararı**ile;ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlere karşı şikayet yoluyla infaz hakimliğine başvurulması gerektiği, bu durumda, davanın konusunu oluşturan manevi tazminat isteminin; davacının, Manisa İli, Salihli T Tipi Kapalı İnfaz Kurumuna nakledilmesi işleminden kaynaklandığı anlaşıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün infaz hakimliğinin görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığını açıklayarak, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

8. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Hükümlülerin Nakilleri"* üst başlığı altında;*"Nakiller"* başlıklı 53. maddesi şöyledir:

" (1) Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık,eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler.

(2) Hükümlü nakilden önce aranır ve kurum hekimine, yoksa diğer bir resmî hekime muayene ettirilir; muayene sonucu yola çıkarılamayacağı anlaşılanlar, kurumun en üst amirince derhâlresmî bir sağlık kuruluşuna sevk edilir. Mazeretinin, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekimin imzaladığı ve hastane başhekiminin onayladığı resmî rapor ile belgelenmesi hâlinde nakil, mazeret ortadan kalkıncaya kadar geri bırakılır ve durum Adalet Bakanlığına bildirilir."

9. *"Kendi istekleri ile nakil"* başlıklı 54. maddesi şöyledir:

" (1) Hükümlülerin kendi istekleri ile bulundukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için;

a) Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermeleri,

b) Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmeleri,

c) (Değişik:14/4/2020-7242/30 md.) Ceza infaz kurumlarında bulunulması gereken sürenin üç aydan fazla olması,

d) İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması,

e) İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması,

f) Mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması,

g) Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması,

Gerekir. (Ek cümle : 24/1/2013-6411/7 md.) Çocuk hükümlüler bakımından bu fıkranın (b) bendi uygulanmaz.

(2) Bu hükümlüler nakledildikleri kurumlarda, eğitim öğretim veya hastalık nedeniyle nakil hariç, bir yıl kalmak zorundadırlar. Çocuklar bakımından bu süre altı ay olarak uygulanır."

10. *"Disiplin nedeniyle nakil"* başlıklı 55. maddesi şöyledir:

" (1) Hükümlü, hücreye koyma cezasını gerektiren eylemlerde bulunması hâlinde kurum yönetimince hakkında disiplin işlemi yapılır ve kurum en üst amirinin istemi üzerine Bakanlıkça başka kurumlara nakledilebilir. Disiplin cezaları yeni kurumlarda çektirilir.

(2) Bu hükümlüler nakledildikleri kurumlarda, mahkeme kararı, kurum güvenliği, can güvenliği veya hastalık sebepleriyle nakil hariç, altı ay kalmak zorundadırlar."

11. *"Zorunlu nedenlerle nakil"* başlıklı 56. maddesi şöyledir:

" (1) Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlüler, yargı çevresi dışında Adalet Bakanlığınca belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilirler."

12. *"Hastalık nedeniyle nakil"* başlıklı 57. maddesi şöyledir:

" (1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü, bulunduğu yere en yakın tam teşekküllü Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır.

(2) Bu hastanelere gönderilen hükümlülerin başka yerlerdeki hastanelere sevki, sağlık kurulu raporuyla, acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde, varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilip, başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediği, hastaya nerede ve ne tür bir tedavi gerektiğini açıkça belirten bir raporla mümkündür. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koğuşu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir.

(3) Hükümlünün bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekir; aksi hâlde hükümlü ait olduğu kuruma iade edilir.

(4) Hükümlü, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde Adalet Bakanlığına bilgi verilir.

(5) Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, kurum hekiminin önerisi ve en üst amirinin isteği üzerine alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde, başka kurumlara nakledilebilir."

13. 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'un 5. maddesi şöyledir:

" Lüzumu takdirinde mahpusların bir hapishaneden diğerine nakilleri Adliye Vekaletinin müsaadesiyle caiz olabilir."

14. 29/03/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin*"Hükümlülerin nakillerinde dikkat edilecek hususlar"* başlıklı 127. maddesi şöyledir:

".....

(7) Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir."

15. 10/07/2018 tarihli ve 30774 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin *"Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı 43. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi şöyledir:

"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

.....

"Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlemlerini yürütmek."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/12/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, adli yargı kararında hakimliğin görevsizliğine ya da başvurunun görev yönünden reddine denilmemiş ise de, görevli yargı yeri belirtilerek esasa girmeden red şeklinde verilen kararın görevsizlik kararı olarak kabulü mümkün görüldüğünden ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının, bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, ailesinin yaşadığı yere yakın olan başka bir infaz kurumuna naklinin yapılması talebinin reddine ve istemediği başka bir infaz kurumuna nakline ilişkin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün işlemleri ile uğradığı maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılmıştır.

19. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte incelendiğinde, 5275 sayılı Kanun'da, hükümlülerin ve şartların oluşması durumunda tutukluların nakilleri ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı, hal ve şartlarının düzenlendiği ve yetkili kurum olarak da Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün belirlendiği, böylece tutuklu ve hükümlülerin yerleştirileceği ceza infaz kurumlarını belirleme görevinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ait bulunduğu,bu bağlamda farklı gerekçeli nakil taleplerinin de aynı birim tarafından değerlendirildiği, davalı idarenin bu görevini bir yargı faaliyeti olarak değil idari işlem veya eylem olarak yürüttüğü, öte yandan,4675 sayılı Kanun doğrultusunda, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikayetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hakimliklerinin, dava konusu uyuşmazlıkta yetkisinin bulunmadığı gözetildiğinde, kamu hizmetini yürütmekle görevli kılınmış kamu kurumunca, kamu hizmetinin yöntemince yapılıp yapılmadığının tespitinin, idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 6. İdare Mahkemesince yapılan 20/09/2021 tarihli ve E.2021/1230 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 6. İdare Mahkemesince yapılan 20/09/2021 tarihli ve E.2021/1230 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

29/11/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Birol SONER	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN